

EXPOSICIONS

Dones amb nom propi: la mostra sobre 11 ebrenques que han deixat empremta

L'exposició, organitzada per l'Institut Català de les Dones, es pot veure al vestíbul de l'Institut Montsià d'Ampostà fins al 15 de març

Ampostà Roser Regolf

Esriptores, actrius, artistes, científiques, estudioses, esportistes d'elit... com a tots els territoris, a les Terres de l'Ebre han nascut persones que han destacat en determinades disciplines. Persones amb nom i cognoms, moltes d'estes de gènere femení, que han vist com la seua història passava de generació en generació, fins a arribar a un punt, però, de no retorn: caure en l'oblit. Com diu la introducció de l'exposició *Dones amb nom propi*, organitzada per l'Institut Català de les Dones, "la memòria de les dones, desproveïda o mancada de recorreguts oficials, es perd en el salt de iaies a netes, s'extravia quan no existix una operació de reconeixement polític en relació amb la història viscuda per les dones i les seues creacions", i és així com desapareix la possibilitat d'aprendre de les altres dones receptes d'èxit personal i professional. Esta mostra itinerant, que es pot veure al vestíbul de l'INS Montsià d'Ampostà fins al 15 de març, difon i reconeix les trajectòries professionals d'11 dones ebrenques que, cada una en el seu àmbit, han tingut una carrera professional rellevant.

La mostra, però, té una doble dimensió: la biogràfica, que reconeix l'aportació en primera persona de cada una d'elles, i la generacional, aquella que explica a través de la vi-

uència particular la realitat d'un context històric. Així, les prenem com a referents per a altres xiquetes i dones, posant sobre la taula la gran quantitat de dones amb nom propi, tot i que molts cops invisibilitzades, que tenim al nostre territori i les seues aportacions culturals, socials i econòmiques al nostre territori. Us introduïm algunes de les trajectòries d'estes dones.

LES PROTAGONISTES Una d'estes dones, la més gran d'edat, és Mercè Pla Cid (Roquetes, 1925), pedagoga d'estudis i vocació. "A la meua època vaig trobar moltes desigualtats entre hòmens i dones. Ara, em pregunto d'on vaig treure la valentia, i realment no ho sé", cita en paraules de Pla l'exposició. Mercè Pla va estudiar magisteri i, posteriorment, va completar els estudis amb pedagogia terapèutica i logopèdia. Pla és la fundadora de diversos espais per a persones amb discapacitat intel·lectual a les nostres terres, com l'Escola Sant Jordi a Jesús o la Cooperativa Verge de la Cinta de Tortosa, des del 1999 convertida en la Fundació Mercè Pla, que presta un seguit de serveis per a millorar la qualitat de vida de les persones amb dificultats intel·lectuals i les seues famílies. L'any 2003, Mercè Pla Cid va ser premiada amb la Creu de Sant Jordi.

En esta llista trobem també la coneguda bibliotecària Zoraida Burgos

Matheu (Tortosa, 1933). Diplomada en Biblioteconomia per la Universitat de Barcelona, Burgos pertany a la generació de literats de la postguerra i ha treballat sempre en biblioteques públiques. Autora premiada d'una vintena de contes infantils, així com múltiples obres de poesia, antologies i fins i tot obres de prosa, Zoraida reivindica records personals i paisatges coneguts i propers a la seua terra. Tortosa. "Escric. No trobo motlles per a traçar la bellesa de l'instant", rebla l'escriptora.

Pintora, escultora i poeta, Mari Chordà Recasens (Ampostà, 1942) reivindica que "no canviarem l'agulla i fils per eines agressives". Coneguda artista i activista cultural, Chordà a exposat a Ampostà, Tortosa, Tarragona, Barcelona i Estella, així com ha signat múltiples publicacions i accions poètiques i ha col·laborat en projectes musicals d'artistes reconeguts com Marina Rossell o Txiky Berraondo. Després de molts d'anys d'activisme cultural, l'ampostina ha tingut un paper

destacat en la fundació d'espais culturals com el Llar d'Ampostà, laSal, edicions de les dones i el Bar Biblioteca Feminista laSal, a Barcelona. Per tot, ha estat premiada amb diferents reconeixements, el darrer sent seleccionada per a l'exposició *The World Goes Pop* a la Tate Gallery de Londres, el 2015.

Francesca Aliern Pons (Xerta, 1946) és una de les escriptores de capçalera a l'Ebre. "Encara queda molta lluita per a fer. S'ha de tenir respecte per tothom, però mai t'han d'anullar com a persona, mai", sentència l'escriptora. Tot i treballar en el sector agrícola, va ser passats els 45 anys, i després de guanyar alguns premis, que es va embarcar al vaixell de la literatura. Avui ha publicat una vintena de llibres i ha rebut premis arreu del territori. Un altre dels noms destacats és el de Josephine Matorros (Godall, 1947), que ha estat al capdavant de museus com el d'Art Modern de Cotlliure o el d'Art Modern de Ceret, així com comissària de més

de 150 exposicions d'art modern i contemporani i de Picasso a Ceret, Marsella, París o Washington. Matorros ha rebut també nombrosos reconeixements francesos, ja que va emigrar al país veí amb la seua família el 1954, i la Creu de Sant Jordi el 1999.

L'astrònoma Maria Teresa Beltrán Sorolla (Tortosa, 1973) treballa a l'Observatori Astrofísic de Arcetri a Florència, Itàlia, així com àrbitre de diverses revistes científiques i membre del Comitè d'Assignació de Temps dels més importants observatoris espacials i terrestres com l'ESO, Herschel i ALMA. Entre altres aspectes, la també física tortosina investiga sobre les primeres etapes de la formació d'estrelles de massa mitjana i alta, a longituds d'ona centimètriques, mil·limètriques, submil·limètriques i infraroges, utilitzant els telescopis de punta més importants arreu del món a Xile, els Estats Units, Austràlia i Europa. Sorolla ha publicat també més de 60 articles en revistes internacionals d'alt impacte i ha estat reconeguda amb el Premi Extraordinari de Doctorat per la UB.

A l'exposició que estarà fins a la setmana vinent a Ampostà, es pot aprendre també sobre la vida i la carrera professional de la religiosa Maria Elisa Altadill Ardit (Tortosa, 1949); la politòloga, sociòloga i funcionària de la Comissió Europea Emma Maria Clua Vandellós (Gandesa, 1976); l'actriu Belén Fabra (Tortosa, 1977), la soprano Cecília Aymí López (Tortosa, 1978) i l'esportista d'alt rendiment i tiradora olímpica Sònia Franquet Calvente (Ascó, 1980).